

kotta a koreográfiát. A darabot itthon nem, de Nyugat-Európában negyedszázszor adták elő, ráadásul a franciaországi premier a berlini fal leomlásakor volt.

A *Táncban a sötét* egy szonett-koszorú címe is, a mesterszonett azonban elmaradt. A mottók többször Plotinoszt idézik, de másutt Hérakleitosz és Hamvas Béla sorai is olvashatók. Ez a filozofikus-misztikus ciklus az élet értelmét, a lélek világát kutatja, s az üdvözülés útját keresi. „Emelkedünk és süllyedünk”, a test és a lélek nem egyek, de ha egy visszahulló pillantás az értést tükrözi, már ez is megváltás. A kötet végén *Új versek* találhatók. A *Szakadás* a versolvasás és a versírás közti dilemmát veti fel: azért kell olvasni, hogy megtörténjen az átszakadás az írásba. A legutolsó költemény, az *Ami nem az enyém* egy gyönyörű számadás, „a világtól lassan búcsúzóban”.

Kodolányi Gyula verseinek olvasásakor egy filozofikus alkatú alkotó képe körvonalazódhat az olvasó előtt, ami talán a prózaverses jellegből, a képtechnikából és a japán haiku-forma esetenkénti alkalmazásából együttesen adódik. A hatvan életév felének költői termése így izgalmas elmélyülést kínál – *táncban a sötét*.

SZALAI ZSOLT

(Kortárs Kiadó, Bp., 2002. 256 o. 1942 Ft)

Bodor Béla:

Ragtime a Vérnősző Barommal

Bodor Béla gyűjteményes könyvébe rövidebb költeményeiből válogatott össze egy kötetre valót. A versek többnyire 1989 után keletkeztek és jelentek meg, ám olvashatók itt olyanok is, amelyek a szamizdatkorszak miatt eddig csak gépiratban voltak hozzáférhetőek.

A könyv tematikusan hét ciklusra oszlik; a könyv legelején egy magányos vers áll, *hatvannyolcas őszi sanzon* címmel. A hatvanas évek hangulatát jól visszaadják a sorok; a kort aktualizáló klisék, a versbe ágyazott szójátékok különös ízt adnak a sanzonnak. Az kötet első ciklusa (*Ragtime*) 1979 és 1982 között született. A már említett szójátékok, a fonetikus írásmód kiteljesedik, az olvasó gyakran a köznyelvitől eltérő formulákba ütközik, amit azonban a könnyed, gördülékeny előadásmódnak köszönhetően nem érez sem erőltetettnek, sem elviselhetetlennek. A furcsa helyzetdalok a mindennapos élet apró momentumait jelenítik meg: szülőszobától az elefánton át a háborúig olvashatunk itt mindenről – a szerző hamisítatlan előadasmódjától kísér(t)ve.

A második ciklus, *A horror metafizikája* a nyolcvanas évek elején keletkezett. A ciklusban több hosszabb lélegzetű költeményt találunk. Érdekes, rövid címeket viselnek a versek;

mindez helyzetteremtés, ürügy arra, hogy a horror mítosza életre keljen. A hughesi mítoszteremtés, a téma felületes körüljárása, az apróbb történetek alapos szemügyre vétele itt is megfigyelhető. Visszatérő szereplőként fel-feltűnik a vámpír nagymamája, aki egyszersmind az olvasó kalauza is lesz. A versekben erőteljes a szövegköziség érvényesülése – főként a 19–20. századi brit–amerikai irodalmi irányvonal érezteti hatását.

A szívós fűvösök ezek az előző rendszer mindennapjai között élő ember gondolataival, gondolkodásával ismertet meg. Különösen tanulságos láttelepet tár elénk a Milan Kunderának címzett *ajánlott vers* – a sorsközösségről, a közös szerep vállalásáról Közép-Európában. Nem alkotnak külön ciklust, mégis említést érdemelnek azok a versek, melyeket a szerző *József Attila legszebb öregkori versei* címmel aposztrofált. Az említett szövegköziség itt is érvényesül; József Attila gondolatai sorok mögé bújtatva jelennek meg, a szerző új gondolatai, kiegészítései köré rendezve.

A pokol tornásza ciklus darabjaiban a filozófiai fejtegetések is szerepet kapnak. A versek kivétel nélkül szonettformában íródtak. A szonettek azonban modern tartalommal telnek meg; az áthajlások, a kiszólások ezzel együtt sem mennek a tartalom rovására. *A Vérnősző Barom* szonettjei férfi és nő kapcsolatát mu-

tatják be, férfiszemmel. A szerelmi líra modern, extravagáns, sajátos változatával állunk itt szemben. Egészen rövid ciklust alkot a „*Ne félj!*” című, amely élet és halál határmezsgyéin vezeti az olvasót. Az utolsó rész darabjai között pedig már időben hozzánk egészen közeli verseket is találunk. Ilyen a *Stephané Mallarmé levele Bill Clintonnak*, melyben a költő Mallarmé stílusában szólítja meg az exelnököt a Lewinsky-ügy kapcsán.

Bodor Béla könyve összességében a posztmodern líra jegyeit viseli magán; aki szereti az extravaganciát, a meglepő helyzeteket, az ötletes képalkotást, nem fog csalódnai benne.

SÜTŐ CSABA ANDRÁS

(*Orpheusz Kiadó, Bp., 2002. 81 o. 1300 Ft*)

Fehér Béla: *Triptichon*

Felfokozott várakozást kelthetett, amikor a szerző így nyilatkozott akkor még készülő művéről: „Életem legfontosabb könyvét írom. [...] Ez lesz az utolsó könyvem. Többet nem írok. Kivonulok az irodalomból.” Egyrészt érdeklődve várjuk, ki lehet-e vonulni az irodalomból. Másrészt valóban fő mű színvonalú eredmény született, ami nem jelenti